

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Ikt-szabványosítási prioritások a digitális egységes piac érdekében

[COM(2016) 176 final]

(2016/C 487/15)

Előadó: **Gundars STRAUTMANIS**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2016.4.19.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2016.9.7.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2016.9.21.
Plenáris ülés száma:	519
A szavazás eredménye:	159/1/3
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. **Az EGSZB elismeri**, hogy az Európai Bizottság által kidolgozott szöveg összességében **dicséretre méltó**, mivel kiindulópontot jelöl ki az ikt-k szabványosítását elősegítő tervekhez és kezdeményezésekhez, meghatározza a prioritási területeket és a kulcsfontosságú tevékenységeket, valamint ez utóbbiak ütemtervét (menetrend).

1.2. **Az EGSZB szerint** a szabványosításnak elő kell segítenie a hozzáadott érték növelését, a foglalkoztatás biztosítását minden területen és az egész társadalom jóléti színvonalának javítását. Ezért különösen fontos, hogy helyesen határozzuk meg azokat a prioritási területeket, amelyeken szabványosításra van szükség, beleértve az információs és kommunikációs technológiák (ikt) ágazatát is annak érdekében, hogy ezeket a közösség számára nagy jelentőséggel bíró kérdéseket megoldjuk. El kell ismernünk tehát, hogy az Európai Bizottság közleményére valóban szükség van, és meg kell értenünk, hogy e dokumentum elkészítése miért döntő fontosságú az ikt-k még nagyobb mértékű szabványosítása, és ezáltal a digitális egységes piac fejlődése szempontjából.

1.3. **Az EGSZB néhány ajánlást kíván előterjeszteni**, amelyek révén az Európai Bizottság még jobbra teheti az általa kidolgozott közleményeket és egyéb kísérő szövegeket.

1.3.1. 1. ajánlás

Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság a jövőbeli közleményekben és más kapcsolódó dokumentumokban minden érdekelt fél számára magyarázza el, hogy az ikt-k szabványosítása terén kiegyensúlyozott megközelítésmódra van szükség, mivel a szabványok könnyen visszafoghatják a kreativitást.

1.3.2. 2. ajánlás

Az EGSZB azt ajánlja, hogy az ikt-szabványosítás olyan prioritási területei esetében, amelyek megnevezése az Európai Bizottság közleményében és az ikt-szabványosításra vonatkozó éves gördülőtervben eltér, tegyenek erőfeszítéseket a következetesség biztosítása érdekében. Ahhoz, hogy a különböző dokumentumok és az egymáshoz kapcsolódó szövegek mind összhangban álljanak, egységes terminológiát kell használni.

1.3.3. 3. ajánlás

Tekintettel arra, hogy az ikt-szabványosítás terén mekkora fontossággal bír a prioritások meghatározása, **az EGSZB azt ajánlja**, hogy a kiemelt területek kiválasztásával kapcsolatban adjanak bővebb tájékoztatást az indokokról, a módszertanról és az eredményekről.

1.3.4. 4. ajánlás

Ahhoz, hogy minden érdekelt fél jobban megérthesse az Európai Bizottság közleményének végrehajtását és összefüggéseit, **az EGSZB azt ajánlja**, hogy nyújtsanak felvilágosítást az ezzel a dokumentummal elkezdett munka kiegészítésére vagy folytatására irányuló ismétlődő tevékenységekről.

1.3.5. 5. ajánlás

Ahhoz, hogy az összes érdekelt fél bizonyos lehessen abban, hogy közleménye kidolgozásakor az Európai Bizottság a közvetlenül az ikt-szabványosítási prioritásokhoz kapcsolódó kérdéseken túlmenően is vizsgálódott, és ezeknek a prioritásoknak a különböző szociális problémákra (lásd: EUMSZ 11. cikk) gyakorolt hatását is felmérte, **az EGSZB azt ajánlja**, hogy az Európai Bizottság a jövőbeli közleményeiben külön részletezze, hogy a különböző érdekelt felek hogyan vehetnek részt a folyamatban, és hogy az általa alkalmazott megközelítés milyen társadalmi következményekkel járhat az ikt-szabványosítás terén, amely már most is a társadalom egészére kihat.

1.4. Az EGSZB összességében támogatja ugyan az Európai Bizottság közleményét, **mégis az alábbiak vizsgálatát javasolja**:

- formai szempontból elegendő-e a közlemény a meghatározott célok eléréséhez, például a „vezető szerep” betöltéséhez, vagy inkább olyan formákat kellene igénybe venni, amelyek szélesebb körű fellépést és döntést tesznek lehetővé,
- nem kellene-e felülvizsgálni e „vezető szerep” fogalmát, és nem lenne-e szükség arra, hogy az Európai Bizottság közleménye inkább a nemzetközi szabványosítási szervezetekkel partnerségi alapon történő együttműködésre helyezze a hangsúlyt, mint a versenyelvekre, tekintve, hogy nagyjából azonosak az igényeink, amelyek túlnyúlnak az EU határain.

2. Bevezetés

2.1. Az Európai Bizottság 2016. április 19-én fogadta el az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett, „Ikt-szabványosítási prioritások a digitális egységes piac érdekében” című közleményét (COM(2016) 176 final).

2.2. Az Európai Bizottság közleményének **céljai** a következők:

- Európa digitális világgazdaságban betöltött szerepének támogatása és megerősítése,
- annak biztosítása, hogy az ikt-vel kapcsolatos szabványok meghatározása jobban megfeleljen a szakpolitikai szükségleteknek,
- annak biztosítása, hogy a szabványok rugalmasabbak, nyitottabbak legyenek, és erőteljesebben kapcsolódjanak a kutatáshoz és fejlesztéshez.

2.3. Az Európai Bizottság közleménye által képviselt **szemlélet**:

- **Átfogó stratégiai és politikai megközelítés alkalmazása a kiemelt információs és kommunikációs technológiák szabványosításához.** A közlemény a digitális egységes piac kiterjesztéséhez elengedhetetlen, prioritást élvező információs és kommunikációs technológiák szabványosításának átfogó stratégiai és politikai megközelítését határozza meg.
- **Az ikt-szabványosításhoz kötődő kihívások kezelése.** Az ikt-szabványosítás kihívásaira válaszként az Európai Bizottság bejelentette, hogy „integrált szabványosítási tervet készít majd elő, amelyben a digitális egységes piac számára kulcsfontosságúnak ítélt technológiákra és területekre [...] összpontosítva azonosítja és meghatározza a szabványosítási prioritásokat”.

2.4. Az európai bizottsági közlemény **háttere**:

- **Közös szabványok – a hatékony digitális egységes piac sarokkövei.** A közös szabványok biztosítják a digitális technológiák interoperabilitását, és ezek képezik a digitális egységes piac tényleges működésének alapját. Garantálják a technológiák zökkenőmentes és megbízható együttműködését, biztosítják a méretgazdaságosságot, ösztönzik a kutatást és az innovációt, valamint megőrzik a piac nyitottságát. Ezzel szemben az eltérő nemzeti szabványok jelentősen lassítanak az innovációt, és a világ többi üzleti szereplőjéhez képest hátrányos helyzetbe hoznak az európai vállalkozásokat.

- **Az európai szabványosításról szóló 1025/2012/EU rendelet.** Az Unió szabványügyi politikájának közelmúltbeli felülvizsgálata az európai szabványosításról szóló 1025/2012/EU rendelet elfogadásához, valamint az ipar valamennyi ágazatában átláthatóbban, hatékonyabban és eredményesebben működő európai szabványosítási rendszer megvalósítását célzó keretrendszer létrehozásához vezetett. **A vizsgált közlemény az 1025/2012/EU rendeletre ⁽¹⁾ épül,** és a tágabb egységes piaci stratégia részét képező, tervezett közös szabványosítási kezdeményezéshez kapcsolódik. (COM(2015) 550 final. Az egységes piac továbbfejlesztése: a polgárok és vállalkozások lehetőségeinek bővítése.)

2.5. A közleményben szereplő **legfontosabb problémakörök:**

- ikt-szabványok mint a digitális egységes piac sarokkövei,
- az ikt-vel kapcsolatos szabványok meghatározása: gyorsan változó, kihívásokkal teli globális környezet,
- Európa válasza: a prioritások meghatározásán és az ikt-szabványalkotás megvalósításán nyugvó kétpilléres terv a digitális egységes piac érdekében,
- az öt prioritási terület: az ikt-szabványosítás építőelemei,
- magas szintű elkötelezettség a vezető szerep szabványok révén történő megvalósítása és biztosítása mellett.

3. Az Európai Bizottság közleményének szövege: áttekintés és általános megjegyzések

3.1. *Ikt-szabványok mint a digitális egységes piac sarokkövei*

3.1.1. Az európai bizottsági közlemény 1. pontjában az szerepel, hogy a világgazdaság digitális gazdasággá való átalakulása az ipar és a szolgáltatások minden ágazatát érinti. Az 1. pont továbbá a közleménnyel kapcsolatos általános kérdésekkel is foglalkozik, melyek a következők:

- a közlemény célja,
- a közlemény jellege,
- a közlemény háttere.

3.2. *Az ikt-vel kapcsolatos szabványok meghatározása: gyorsan változó, kihívásokkal teli globális környezet*

3.2.1. Az európai bizottsági közlemény 2. pontjában az áll, hogy az ikt-szabványok kidolgozása számos olyan új kihívással jár együtt, amelyek célirányos és tartós uniós szintű megoldást igényelnek.

3.2.2. A közlemény hangsúlyozza, hogy e kihívások lehetséges következményei közé tartozik a korlátozott erőforrások szétforgácsolódása, a viszonylag alacsony hatékonyság, és általánosabban Európa innovációs kapacitásának csökkenése.

3.3. *Európa válasza: a prioritások meghatározásán és az ikt-szabványalkotás megvalósításán nyugvó kétpilléres terv a digitális egységes piac érdekében*

3.3.1. Az európai bizottsági közlemény 3. pontja kiemelt cselekvési tervet mutat be a digitális gazdaságban megvalósítandó technológiai szabványosítás új hullámára vonatkozóan.

3.3.2. Az Európai Bizottság által javasolt megközelítés:

1. A közlemény meghatározza a digitális egységes piac azon **elsődleges építőelemeit**, amelyek területén a legsürgetőbb az ikt-szabványosítás javítása, és velük együtt az elérendő célokat és az ütemtervet.
2. Az Európai Bizottság magas szintű politikai eljárást javasol a prioritások listájának megerősítésére, nyomon követésére és szükség szerint kiigazítására. A tervek szerint ez az eljárás az európai szabványosítási rendszer eszközeit fogja igénybe venni, és az érintettek széles körének bevonásával fog folyni, az Unión belül és nemzetközi szinten egyaránt.
- 3.3.3. E prioritási terv mindkét részét egyszerre kell megvalósítani annak érdekében, hogy az Unió vezető szerephez jusson a világszintű digitális gazdaságban.

⁽¹⁾ HL L 316., 2012.11.14., 12. o.

3.4. Az öt prioritási terület: az ikt-szabványosítás építőelemei

3.4.1. A közlemény 3.1. pontjában az Európai Bizottság öt prioritási területet jelölt meg, amelyek a digitális egységes piac **alapterv technológiai építőelemeit** képezik (a felsorolt területek sorrendje nem fontos).

- felhőalapú számítástechnika (cloud computing),
- a dolgok internete (Internet of things – IoT),
- 5G-kommunikáció,
- (nagy) adathalmazokra épülő technológiák,
- kiberbiztonság.

3.4.2. A prioritási területek kiválasztása az ikt-szabványosítással foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő európai platform javaslata alapján történt – a platform tagjai az ipari érdekeltek, a szabványalkotók, a kormányok és a civil társadalom képviselői.

3.4.3. A digitális átalakulás jelentős mértékben kihat a különböző ágazatokra és a fogyasztókra. Számos **fontos ikt-alkalmazási terület** (például az e-egészségügy, az intelligens közlekedési rendszerek, az intelligens energia, a fejlett gyártási folyamatok, az intelligens városok) közvetlenül az ikt-szabványosítás öt kiválasztott prioritási területére épül.

3.4.4. **A kiválasztott prioritások kiegészítik majd az európai szabványügyi politikák végrehajtásához használt más szabványosítási eszközöket.** A tervezett európai szabványosítási közös kezdeményezés mellett az ikt-szabványosítás gördülőtervéről és az Unió éves munkaprogramjáról van szó.

3.5. Magas szintű elkötelezettség a vezető szerep szabványok révén történő megvalósítása és biztosítása mellett

3.5.1. Közleményének 3.2. pontjában az Európai Bizottság kifejti, hogy a digitális egységes piaccal összefüggő ikt-szabványok prioritásainak meghatározása önmagában nem elegendő. **A siker azon múlik, hogy az érdekelt felek széles köre** – az ipartól kezdve a szabványügyi szervezeteken és a kutatóközösségen át az uniós intézményekig és a nemzeti hatóságokig – **magas szinten elkötelezze magát a szabványosítás mellett.**

3.5.2. **Az Európai Bizottság magas szintű folyamatot javasol az elsőbbségi intézkedések megvalósítására.** Ez a folyamat a több érdekelt felet tömörítő európai platformot, az ikt-szabványosítás gördülőtervét és az Unió európai szabványosításra vonatkozó éves munkaprogramját – mint a szabványokkal összefüggő végrehajtási és terjesztési mechanizmusokat – fogja alapul venni és kiegészíteni. Közleményében az Európai Bizottság meghatározza a folyamat minden egyes elemét és az összes ezekhez kapcsolódó tevékenységet.

4. Részletekre irányuló megjegyzések

4.1. A szabványosítás és a kreativitás közötti egyensúly

4.1.1. Az európai bizottsági közlemény szerint a szabványosítás nem önmagában vett cél, hanem csupán eszköz, amelynek egyik célja, hogy az ikt-k területén ösztönözze a kutatást és az innovációt.

4.1.2. A szabványok nemcsak lehetőségeket kínálnak, hanem kereteket és korlátokat is megszabnak. A szabványok előmozdíthatják, de fékezhetik is a fejlesztést, különösen az olyan nagyon gyorsan fejlődő ágazatokban, mint az ikt-k.

4.1.3. A szabványosítási folyamat során felmerült problémákkal kapcsolatban a közlemény a 2., „Az ikt-vel kapcsolatos szabványok meghatározása: gyorsan változó, kihívásokkal teli globális környezet” című pontjában a következőket fejt ki: „[...] a szabványok sokaságából fakadó növekvő komplexitás és a szabványalkotásba bevont műszaki közösségek sokfélesége **lassíthatja az innovációt.**”

4.1.4. A nyilvános konzultáció (Synopsis report on the public consultation „standards in the digital single market: setting priorities and ensuring delivery” [Összefoglaló jelentés „A digitális egységes piacra alkalmazandó szabványok: a prioritások meghatározása és az eredményesség biztosítása” című nyilvános konzultációról]) eredményeiből kitérnek az érdekelt csoportok – például az ikt-ágazat – álláspontja. Ez utóbbi ágazat alulról építkező szabványosítási folyamatot tart helyénvalónak. Ez utóbbi ágazat alulról építkező szabványosítási folyamatot tart helyénvalónak.

4.1.5. Nyilvánvaló, hogy a szabványok túl szigorú vagy túl korai bevezetése:

- gátolhatja a kreativitást, ezáltal késleltetné az innovatív megoldások kidolgozását és megvalósítását,
- olyan helyzetet idézhet elő, amelyben a szabványokat már kidolgozták és jóváhagyták, azonban a gyártók napi tevékenységeiket más, maguk által meghatározott „szabványok” alapján végzik.

4.1.6. Ez azt jelenti, hogy a szabványosítási folyamat során minden egyes szabvány kialakításával, elfogadásával és végrehajtásával kapcsolatban gondosan ki kell értékelni a helyzetet, és észszerű egyensúlyt kell találni a szabványosítás mint hátráltató tényező és a kreativitás között, azaz lehetőséget kell hagyni a „nem szabványos” új megoldások létrehozásában való szabad megnyilvánulásra.

4.1.7. 1. ajánlás

Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság a jövőbeli közleményekben és más kapcsolódó dokumentumokban minden érdekelt fél számára magyarázza el, hogy az ikt-k szabványosítása terén kiegyensúlyozott megközelítésmódra van szükség, mivel a szabványok könnyen visszafoghatják a kreativitást.

4.2. A szabványosításhoz kapcsolódó különböző dokumentumokban említett kiemelt területek közötti következtetések

4.2.1. Közleményének 3.1. pontjában az Európai Bizottság bemutatja az ikt-szabványosítás öt, korábban megemlített prioritási területét:

- felhőalapú számítástechnika (cloud computing),
- a dolgok internete (Internet of things – IoT),
- **5G-kommunikáció,**
- **kiberbiztonság,**
- **(nagy) adathalmazokra épülő technológiák.**

4.2.2. A közlemény egyúttal említést tesz az ikt-szabványosítás éves gördülőtervéről is. A 2016. évi ikt-szabványosítási gördülőtervben felsorolt és meghatározott különböző területek az alábbiak:

3.5.	Kulcsfontosságú alaptermotechnológiák és biztonság	95
3.5.1.	Felhőalapú számítástechnika	96
3.5.2.	Közszférabeli információk, nyílt adatok, nagy adathalmazok	101
3.5.3.	Elektronikus kormányzat	106
3.5.3.1.	DCAT alkalmazási profilok európai adatportálokhoz	107
3.5.3.2.	Az újrafelhasználható interoperabilitási eszközökkel kapcsolatos metaadatok cseréje (e-kormányzat)	107
3.5.3.3.	„Alapszókincstár” az átjárható megoldások fejlesztésének elősegítésére	107
3.5.4.	Elektronikus személyazonosítási és bizalmi szolgáltatások, köztük az elektronikus aláírás	109
3.5.5.	Rádiófrekvenciás azonosítás (RFID)	112
3.5.6.	A dolgok internete	114
3.5.7.	Hálózat- és információbiztonság	120
3.5.8.	A magánélet védelme elektronikus környezetben	124
3.5.9.	E-infrastruktúrák kutatási adatokhoz és nagy számításgényű tudományokhoz	127
3.5.10.	A széles sávú infrastruktúra feltérképezése	131
3.5.11.	Digitális filmek megőrzése	134

4.2.3. Ez a két dokumentum – az Európai Bizottság közleménye és a 2016. évi ikt-szabványosítási gördülőterv – egymással összefügg, és egymást ki is egészíti, viszont eltérő terminológiát használ. A két dokumentum közül egyik sem próbál kapcsolatot teremteni hasonló szabványosítási területek között.

4.2.4. 2. ajánlás

Az EGSZB azt ajánlja, hogy az ikt-szabványosítás olyan prioritási területei esetében, amelyek megnevezése az Európai Bizottság közleményében és az ikt-szabványosításra vonatkozó éves gördülőtervben eltér, tegyenek erőfeszítéseket a következetesség biztosítása érdekében. Ahhoz, hogy a különböző dokumentumok és az egymáshoz kapcsolódó szövegek mind összhangban álljanak, egységes terminológiát kell használni.

4.3. Az ikt-prioritások kiválasztása

4.3.1. Az európai bizottsági közlemény 3.1. pontja felsorolja és pontosítja az ikt-szabványosítás öt prioritási területét: „A prioritási területek kiválasztása az ikt-szabványosítással foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő európai platform javaslata alapján történt, amely platform tagjai az ipari érdekeltek, a szabványalkotók, a kormányok és a civil társadalom képviselői. **A nyilvános konzultációs eljárás megerősítette, hogy széles körű egyetértés van a prioritások itt bemutatott meghatározását illetően.**”

4.3.2. 2015. szeptember 23. és 2016. január 4. között nyilvános konzultációra került sor, amelyen 168-an vettek részt. A konzultáció eredményei megtalálhatók „A digitális egységes piacra alkalmazandó szabványok: a prioritások meghatározása és az eredményesség biztosítása” című nyilvános konzultációról készült **összefoglaló jelentésben**.

4.3.3. Mivel a felmérés eredményeit figyelembe veszik az ikt-stratégia azon prioritási területeinek kiválasztásakor, amelyek az európai bizottsági közleményben szerepelnek, és amelyek az európai vállalkozók nagy részét érintik, a viszonylag alacsony részvétel (168 válaszadó) miatt további információkra lehet szükség a válaszadók összetétele megoszlásáról.

4.3.4. A jelentés a válaszadók csoportjaira vonatkozóan tartalmaz információkat ⁽²⁾.

4.3.5. Amint látható, sok válaszadó különböző szabványosítási szervezetekhez tartozik. A válaszadók viszonylag kis hányadát alkotják a fejlesztők és gyártók – azok, akik figyelnek a piaci igényekre, akik meghatározzák vagy követik a technológiai fejlődés tendenciáit, és akiknek van saját fejlesztési tervük. Konkrét számokban mérve kevesen vannak.

4.3.6. A konzultáció eredményei, amelyek az „ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉSBEN” szerepelnek, információt adnak a kiválasztott területekről, ugyanakkor nem tesznek említést a ténylegesen vizsgált területek számáról, sem arról, hogy ezek a területek mit fednek (sem az éves ikt-gördülőtervben említett területekről). Azt sem részletezik, hogy kik választották ki a területeket, sem azt, hogy ha az eredeti listán még más területek is voltak, mik voltak azokról a vélemények.

4.3.7. 3. ajánlás

Tekintettel arra, hogy az ikt-szabványosítás terén mekkora fontossággal bír a prioritások meghatározása, **az EGSZB azt ajánlja**, hogy a kiemelt területek kiválasztásával kapcsolatban adjanak bővebb tájékoztatást az indokokról, a módszertanról és az eredményekről.

4.4. A közlemény életciklusa

4.4.1. Közleményében az Európai Bizottság számos konkrét és idővel változó pontot említ meg, többek között a prioritási területeket, a kulcsintézkedéseket, a legfontosabb határidőket és még sok más egyebet. Ez azt jelenti, hogy egy ilyen dokumentumot – jelen esetben az Európai Bizottság közleményét – nem lehet hosszú távra szólóan kidolgozni.

4.4.2. Ezért a gyakorlatban alkalmazható külön eljárást kell meghatározni, amely leírja, hogyan és milyen gyakorisággal kell a dokumentumot felülvizsgálni, nyilvános konzultációkat szervezni, döntéseket hozni, operatív tervezést kivitelezni és más tevékenységeket végezni – vagyis meg kell tervezni a dokumentum rendes életciklusának kezelését és az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.

4.4.3. 4. ajánlás

Ahhoz, hogy minden érdekelt fél jobban megérthesse az Európai Bizottság közleményének végrehajtását és összefüggéseit, **az EGSZB azt ajánlja**, hogy nyújtsanak felvilágosítást az ezzel a dokumentummal elkezdett munka kiegészítésére vagy folytatására irányuló ismétlődő tevékenységekről.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-17/synopsis_report_on_the_public_consultation_-_standards_in_the_digital_single_market_setting_priorities_and_ensuring_delivery_15264.pdf

4.5. *Hiányosan kifejtett témák*

4.5.1. Az európai bizottsági közlemény több szempontot említ meg az ikt-szabványosítási prioritások kiválasztásával, valamint e fellépés véghezvitelével kapcsolatban tervezett tevékenységekkel összefüggésben. Ugyanakkor a közlemény és a kapcsolódó dokumentumok elolvasásakor az EGSZB tanulmányozócsoportja azt állapította meg, hogy számos, a társadalom számára fontos szemponttal sehol sem foglalkoznak, vagy azokról csak mellékesen, „futólag” tesznek említést.

4.5.2. Bár az európai bizottsági közlemény legfontosabb célja az, hogy meghatározza az ikt-szabványosítás kiemelt irányait és az azokhoz kapcsolódó tevékenységeket, annak tényleges végrehajtása és alkalmazása közvetlen vagy közvetett hatást fog gyakorolni az alábbi területekre:

- a fogyasztók jogai,
- a kis- és középvállalkozások (kkv-k) tevékenysége,
- a foglalkoztatás és a munkahelyek biztonsága,
- a munkaidő és a munkakörülmények,
- az ikt-khoz való hozzáférés lehetőségei a különleges szükségletekkel rendelkező személyek számára,
- környezetvédelem,
- a szociális dimenzióval összefüggő különféle egyéb kérdések.

4.5.3. Az EGSZB megjegyzi, hogy a szabványosítási folyamat során ügyelni kell az alábbiakra:

- hogy minden érintett fél egyenlő esélyeket kapjon,
- hogy az EU kétoldalú szabadkereskedelmi megállapodásaiban hangsúlyt kapjanak a szabványosítási kérdések,
- a tevékenységi területek körülhatárolásának módjára,
- hogy az alkalmazottak szakismeretei megfeleljenek a szabványokban foglalt követelményeknek,
- az alkalmazottak alapvető jogaira,
- és hogy a civil társadalom képviselőit is bevonják a párbeszédbe.

4.5.4. *5. ajánlás*

Ahhoz, hogy az összes érdekelt fél bizonyos lehessen abban, hogy közleménye kidolgozásakor az Európai Bizottság a közvetlenül az ikt-szabványosítási prioritásokhoz kapcsolódó kérdéseken túlmenően is vizsgálódott, és ezeknek a prioritásoknak a különböző szociális problémákra (lásd: EUMSZ 11. cikk) gyakorolt hatását is felmérte, **az EGSZB azt ajánlja**, hogy az Európai Bizottság a jövőbeli közleményeiben konkrétan részletezze, hogy a különböző érdekelt felek hogyan vehetnek részt a folyamatban, és hogy az általa alkalmazott megközelítés milyen társadalmi következményekkel járhat az ikt-szabványosítás terén, amely már most is a társadalom egészére kihat.

Kelt Brüsszelben, 2016. szeptember 21-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS